

YTTRANDE

Fi2020/03706

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 20 januari, 2021

Remissyttrande över slutbetänkandet "Rutavdrag för äldre" (SOU 2020:52)

Riksförbundet PensionärsGemenskap – RPG har beretts tillfälle att yttra sig över förslagen i rubricerat slutbetänkande och lämnar följande synpunkter:

- *RPG ansluter sig till utredningens slutsats* att det inte är lämpligt att införa ett särskilt rutavdrag för äldre, främst utifrån likabehandlingsprincipen. Vi anser att den utvidgning av tjänsteområden som utredningen föreslår skall kunna *gälla alla oberoende av ålder*.
- *RPG anser att är det viktigt att tydliggöra vilka tjänster som ingår i kommuners ansvar att tillhandahålla via socialtjänstlagen*. Kommuner ska inte kunna hänvisa till bristande efterfrågan på vissa tjänster genom att istället peka på att de går att inhandla via RUT.
- *RPG vill också uppmärksamma på den försämrade kontinuiteten i hemtjänsten* som rapporteras från Socialstyrelsen och i utredningen om "Fast kontakt i hemtjänsten". En individ med hemtjänst besöks statistisk av 12 - 16 olika personer under en 14-dagarsperiod vilket gör att *insatsernas kvalitet, exempelvis städning, kan variera och situationen innebär också en ökad otrygghet för individen*. Som också påpekas i utredningen kan det då vara förståeligt att välja att köpa en tjänst av en person som genomför regelbundna insatser och skapar ett gott förtroende. *En förändring av nuvarande bristande kontinuitet och kvalitet kan endast åstadkommas genom en omfattande och kvalitetshöjande insats inom äldreomsorgen*.

- **RPG vill även uppmärksamma på den ökade andelen anhörigvårdare.**
Enligt utredningen "Hållbar socialtjänst" (SOU 2020:47) ger ungefär 20% av den vuxna befolkningen omsorg till äldre personer och uppskattningsvis 40 - 50 % av alla omsorgstimmar utförs andra äldre. RUT-tjänster kan här vara ett stöd, ett komplement för avlastning, men anhörigvård eller köp av RUT-tjänster kan inte vara lösningen på äldreomsorgens stora behov. Socialtjänsten ska vara jämlik och jämställd erbjudas alla medborgare vid behov. Grupper ska inte ställas mot varandra.
- **Statistik visar att möjligheter till nyttjande av tjänster med rutavdrag utifrån nuvarande omfattning av välfärdsinsatser synes vara ett välkommet alternativ, speciellt de utvidgade verksamhetsområden i form av till exempel trädgårdsarbeten som utredningen tar upp.** Ända sedan Ädelreformens införande på 90-talet har målsättningen för myndigheterna varit att äldre skall kunna bo kvar i egen bostad långt upp i åren. Det innebär att många platser i SÄBO har försvunnit och allt fler bor kvar i det egna hemmet och får hemtjänst. Andelen äldre som bor på särskilt boende minskade från 5,3 procent 2010 till 4 procent 2019.

Sedan 2010 minskade andelen personer med äldreomsorg i samtliga insatsformer. Minskningen av särskilt boende borde öka behoven av hemtjänst, korttidsboende och dagverksamhet, men så är inte fallet. Insatsen hemtjänst minskar trots att andelen personer 80 år eller äldre som tidigare bodde i särskilt boende men som nu bor längre tid i ordinärt boende ökat.

Tillkomsten av trygghetsbostäder är en möjlighet till ett bekvämare och säkrare boende på äldre dagar. Det finns en stor variation av trygghetsbostäder runt om i landet, även om den gemensamma nämnaren för många av dem är trygghet, tillgänglighet, gemensamhetsutrymmen och särskild personal. I dag finns det trygghetsbostäder i 159 av landets kommuner, vilket är 9 kommuner färre än förra året. De senaste två åren har det skett en minskning av antalet kommuner som uppger att de har trygghetsbostäder. Enligt enkätsvaren 2020 uppgår antalet trygghetsbostäder till knappt 12 000. En utbyggnad av trygghetsbostäder skulle kunna underlätta livet för äldre och anhöriga.

Stockholm 20 januari 2021

Monica Blomberg, förbundsordförande RPG